

BRUGGE X

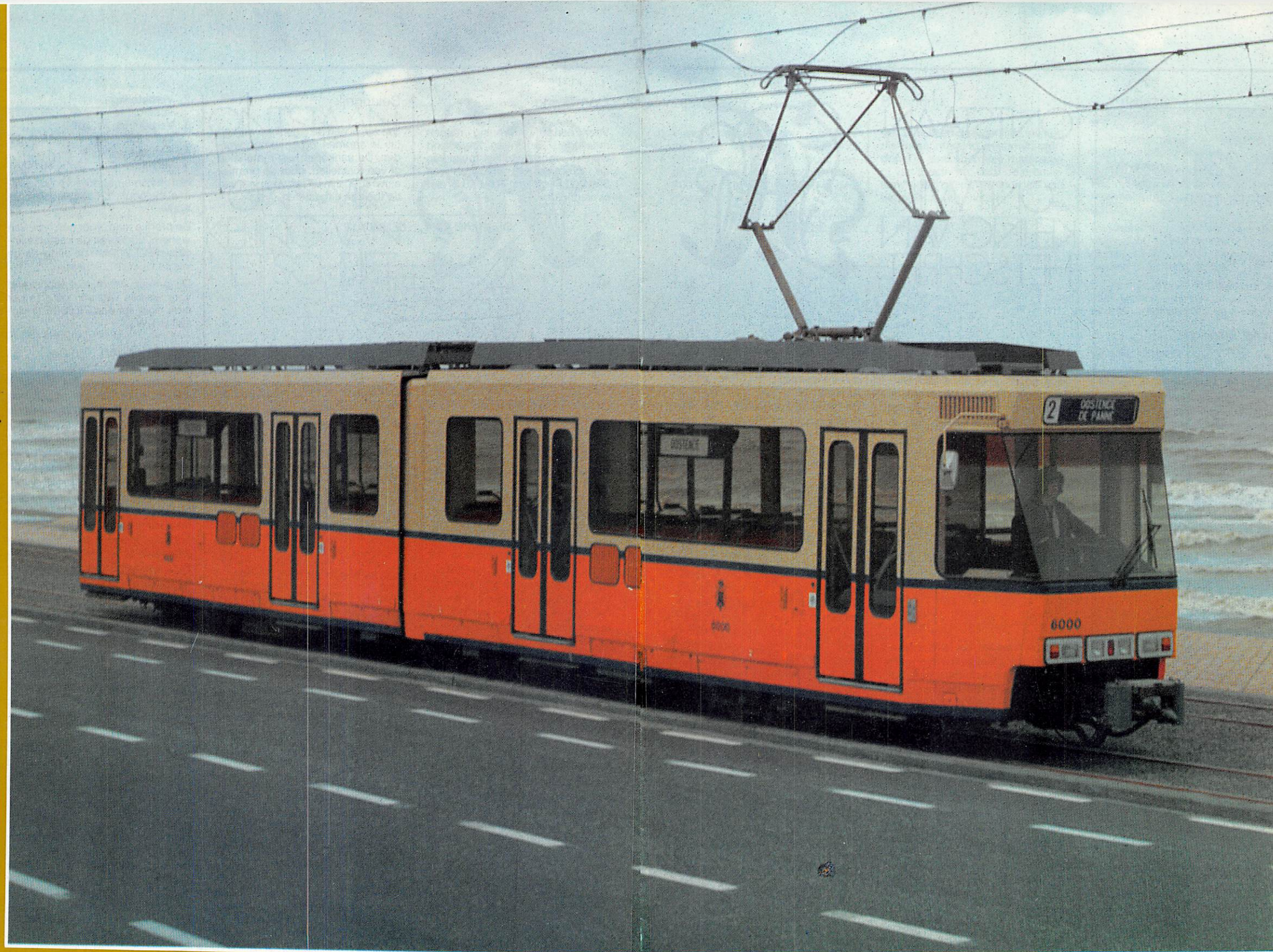
G.P.P./4/339

Tweemaandelijks N° 234 januari - februari 85

onze

BUURTSPORWEGEN

BRUGGE X

G.P.P./4/339

Tweemaandelijks N° 234 januari - februari 85

*Tweemaandelijks tijdschrift voor het personeel van de N.M.V.B.
Redactie : Wetenschapsstraat 14 - 1040 Brussel.
Telefoon : (02) 230.03.30 - Toestel : 335 — P.R. 000-0003227-26.
Verantwoordelijke uitgever : R. Keygnaert, Wetenschapsstraat 14 -
1040 Brussel*

Druk. Grafisch Bedrijf Schoonbaert - Brugge 2.

*Lid van de Belgische vereniging voor de bedrijfs-
pers - V.Z.W.*

onze BUURTSPOORWEGEN

INHOUD N° 234
JANUARI - FEBRUARI 1985

Ontstaan en ontwikkeling van het schrift.....	2
Uitreiking van eretekens Hoofdbestuur	4
Uitbreiding van het zonetarief tot het Belgische grondgebied.....	5
De Z-kaart : achter de coulissen van de lanceringscampagne	6
Personalia	8
Een dagje vrij... Een week-endje uit.....	8
1000 dagen zonder ongeval ploeg n ^o 2 - beweging sector Ohey.....	10
Boeken en tijdschriften.....	11
Voorbeeldig optreden	11
Familiale bladzijde.....	11
Eerlijke daden	12
Vakantie 85.....	13
Comfort binnen ieders bereik.....	13

Foto omslag :
«De gelede tram».

ONTSTAAN
EN
ONTWIK-
KELING VAN
HET SCHRIFT

Toen de mens, rond 3.300 v.C., zijn leven als holbewoner had opgegeven, en de eerste steden werden opgericht, vond hij tekens uit waarmee hij zijn gedachten en zijn taal kon vastleggen.

Hij ontdekte het grootste instrument van de beschaving : HET SCHRIFT. Aldus deed de mens zijn intrede in de geschiedenis.

Die ingenieuze uitvinding was te danken aan de Soemeriërs, een volk van mysterieuze oorsprong, dat zich kort tevoren in Zuid-Mesopotamië had gevestigd. Het schrift dat zij uitgevonden hadden, was samengesteld uit tekens die op schematische wijze een bepaald voorwerp voorstelden. Het was een PICTOGRAFISCH SCHRIFT.

Al gauw werden de tekens-tekeningen niet enkel gebruikt om een voorwerp aan te duiden, maar ook om een idee uit te drukken ; alzo werd het schrift IDEOGRAFISCH.

Dat schrift werd opgetekend op zachte klei door middel van een aangepunte rietstengel. Het werd ook gegraveerd op standbeelden en halfverheven beeldwerk.

Rond 3.000 v.C. is een belangrijke ontwikkeling tot stand gekomen in de geschiedenis van het schrift : de opsplitsing van woorden in LETTERGREPEN. De tekens-tekeningen stellen voortaan niet alleen woorden voor, maar ook een gedeelte ervan : namelijk de lettergreep.

Daar de pictografische tekens steeds talrijker werden, was de Soemerische schrijver verplicht de tekens te schematiseren. Ze werden lineair en, aangezien ze de vorm van spijkers hadden, noemde men dit schrift het SPIJKERSCHRIFT. De inscriptie op het gewaad van het bekende beeld van de Soemerische koning-priester Goedea is daar een sprekend voorbeeld van.

Het idee om de taal vast te leggen aan de hand van figuratieve tekens bereikte Egypte rond 3.100 v.C.; zo ontstond aldaar het HIËROGLIEFENSCHRIFT.

Dat schrift, dat nauw verbonden was met de Egyptische kunst, had van bij het begin een heilig karakter en bleef bijna onveranderd tot het eind van de Egyptische beschaving voortbestaan.

Er ontstonden al gauw andere pictografische schriften, namelijk in de Indus-vallei, in Kreta en in Anatolië.

De mens had ongeveer 1.600 jaar nodig om te ontdekken dat een teken niet alleen een woord of een lettergreep kon voorstellen, maar ook gewoonweg een klank : zo ontstond tijdens de tweede helft van het 2de millennium v.C. het ALFABETISCH SCHRIFT, dat onmisbare instrument voor de democratisering van de kennis.

Tussen 1.400 en 1.200 v.C. ontstonden in het Syrisch-Libanese gebied twee afzonderlijke alfabetische stelsels : het spijkerschrift van Oegarit (Syrië), dat een dertigtal letters telt, en het cursief schrift van Fenicië (het huidige Libanon) met tweeëntwintig tekens. Dat laatste zal de eigenlijke basis van het Grieks worden, waarvan het Etruskisch en later het Latijns schrift zullen afgeleid worden. Uit het Fenicisch zullen nog een aantal andere schriften ontstaan, waaronder het Hebreeuws, het Arameens, het Zuidarabisch, het Arabisch-Muzelmans en het Indisch. Het Grieks en het Latijns schrift werden oorspronkelijk, net als hun Fenicische voorouders, van rechts naar links opgetekend. Pas vanaf de 6de eeuw v.C. werden ze opgetekend van links naar rechts. De Grieken brachten een erg belangrijke vernieuwing teweeg in het Fenicisch schrift : de klankers ; van deze laatste was er in het Fenicisch alfabetisch stelsel van Semietische oorsprong tot dusver bijna geen sprake geweest.

Het Grieks zal op zijn beurt andere schriften in het leven roepen, zoals het Etruskisch en het gotisch schrift, het runenalfabet, het Cyrillisch, het Koptisch en ten slotte het belangrijkste, namelijk het Latijns alfabet. Dat laatste zou in de loop der eeuwen verschillende vormen aannemen, waaronder de kapitaal, de uncial, de minuskel, de gotische letter, de cursieve, ronde letter, het Karolingisch en het Angelsaksisch schrift.

Ook andere schriften, zoals het Iraans en het Indisch, zijn afgeleid van het Fenicisch. Terwijl zich uit het eerste enkel het Armeens ontwikkelde, ligt het tweede aan de oorsprong van een groot aantal schriften, die zich over heel Centraal- en Zuid-Oost-Azië verspreid hebben.

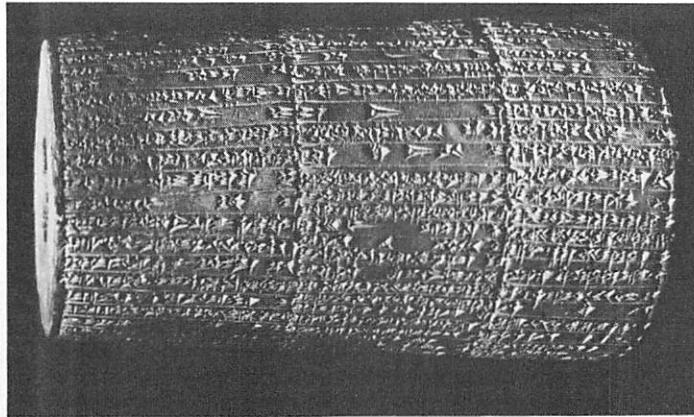
Hoewel een groot gedeelte van de mensheid het alfabetisch stelsel heeft overgenomen, bleven sommige landen, zoals China, trouw aan het pictografisch schrift. Aldus beschikt het Chinees — dat zich over Japan en Korea verspreid heeft — over duizenden lettertekens, «ideogrammen» genaamd. Het pictografisch schrift werd ook gebruikt door de Maya's in het precolumbiaanse Amerika, waar men het vooral terugvindt gegraveerd op grote zuilen.

Echte genieën hebben zich beziggehouden met de ontcijfering van de eerste schriften. Van sommige schriften vermoedde men al lang het bestaan niet meer. De ontcijfering van het spijker- en Egyptisch hiërogliefenschrift b.v. was bepalend voor de kennis van het ont-

staan der beschaving. Tot de geleerden die in dat opzicht een beslissende rol gespeeld hebben, behoren o.a. H.C. Rawlinson

voor het spijkerschrift, J.F. Champollion voor het hiërogliefenschrift en ten slotte Michaël Ventris voor het lineair B van Kreta.

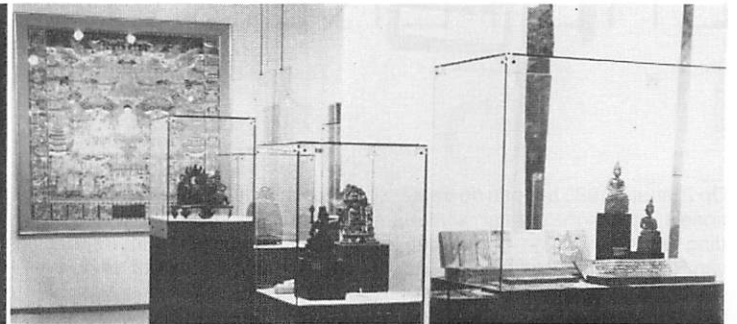
In de loop der eeuwen leidde het verlangen om het schrift steeds mooier te maken tot een echte kunst, DE KALLIGRAFIE. Deze ontwikkelde zich vooral in China, in Perzië en later in het Westen. Grote kalligrafen ontwierpen uiterst ingewikkelde lettertekens, die aan heel nauwkeurige regels beantwoordden. De grootste meesterwerken van de kalligrafische kunst hebben we aan hen te danken.

Neo-Babylönisch spijkerschrift Mesopotamië. Neo-Babylönisch keizerrijk ca. 7de eeuw v. C.

BRONNEN : de verzamelingen van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en het Mariemont-museum. Boek «Ontstaan en Ontwikkeling van het Schrift», Generale Bankmaatschappij, Ravensteenstraat 29, 1000 Brussel (prijs : 1.000 F).

Siamese Kalligrafie. Boek uit khoy-papier. Thailand. 19de eeuw.

De oude terminus van De Panne : motorrijtuig van het «Standaardtype» van de Kustlijnen, met de aanhangers van de lijn 2 «Oostende - De Panne».

UITREIKING VAN ERETEKENS

Op 2 januari 1985 hadden de traditionele plechtigheid naar aanleiding van Nieuwjaar en de uitreiking van de onderscheidingen in de Nationale Orden en van de burgerlijke eretekens voor 35 of 25 jaren dienst plaats.

De h. Directeur-generaal, omringd door de Directeurs, sprak als volgt de personeelsleden toe :

*«Dames en Heren,
Beste Vrienden,*

Naar gewoonte ben ik tevreden U mijn beste wensen voor het nieuwe jaar aan te bieden, mijn beste wensen voor U, uw familie, uw vrienden en al degene die U dierbaar zijn.

Verleden jaar op de nieuwjaarsreceptie sprak ik U over wat wij in 1984 moesten verwezenlijken.

Eerst het saneringsplan.

De stijging van de staatstussenkomst voor 1984 bedroeg 3 %. Gezien de evolutie van wedden, lonen en verbruiken was dit onvoldoende. Wij dienen dus speciale maatregelen te treffen om toch een degelijke dienst aan de bevolking te waarborgen. Ik ben blij U te kunnen zeggen dat wij dit doel verleden jaar bereikt hebben.

Vervolgens startte — op 3 juni 1984 — het IC-IR plan van de spoorwegen. Hierin hadden ook wij een belangrijke rol te spelen. Nieuwe lijnen dienden gecreëerd, andere versterkt, ofwel om N.M.B.S.-stations te bedienen, ofwel om vroegere aansluitingen tussen treinen, bussen of trams te versterken. In totaal dienden 12 miljoen km meer geëxploiteerd.

Wij noteerden enkele klachten waaraan wij een oplossing gaven.

Daarop werden enquêtes georganiseerd teneinde de reacties van de vervoerde reizigers te kennen. Ik mag zeggen dat de resultaten bevredigend waren.

Al dit werk heeft speciale inspanningen van ons personeel gevraagd. Ik wil dan ook hier graag mijn grote tevredenheid uitdrukken ten opzichte van allen die aan dit plan hebben gearbeid.

Op 14 januari eerstkomend zal over het ganse land het zonaal tarief veralgemeend worden. Ik hoop dat deze actie succesvol zal verlopen, en dank reeds hierbij de medewerkers voor de geleverde prestaties.

Ook het werkjaar 1985 zal overbelast zijn. De staatstussenkomst wordt slechts verhoogd met 1,2 %. De economische toestand, die U allen kent, laat niet méér toe.

Om ons saneringsplan te eerbiedigen, werden stagiairs aangeworven om met de hulp van realistische tellingen op onze bussen de structuur van ons net aan te passen aan de behoeften.

Het commercieel plan, waarover ik U reeds sedert één à twee jaar sprak, zal samen met deze akties, ons toelaten een moderne vervoermogelijkheid aan onze reizigers aan te bieden, en in te spelen op de huidige vervoermogelijkheden.

Dit jaar 1985 zullen wij ook de 100e verjaardag van onze Maatschappij kunnen vieren. Wij zijn aan de voorbereiding bezig van alle manifestaties die daartoe zijn gepland, rekening houdend met het feit dat de h. Minister 1985 heeft uitgeroepen tot het jaar van het openbaar vervoer in België.

Tenslotte, met de medewerking van onze chauffeurs, werd aan een nieuw uniform gewerkt. Ik hoop dat wij hiermee klaar zullen zijn voor het internationaal congres van de U.I.T.P. dat in mei in Brussel wordt gehouden, zodanig dat de chauffeurs dan over dit nieuwe uniform zullen kunnen beschikken. Ik moest met U over al deze problemen spreken.

Ik kan de moeilijkheden, waarmee wij geconfronteerd worden niet oplossen, zonder over uw medewerking te beschikken, en om die te krijgen is het onontbeerlijk dat ik U het werk uitleg dat wij dit jaar zullen moeten doen.

Ik dank U hiervoor».

Na deze toespraak ging de h. Directeur-generaal over tot de uitreiking van de decoraties en diploma's. Tot slot volgde nog een aangename receptie.

NATIONALE ORDEN

Commandeur Orde van Leopold

HH. Mornard R., directeur
Vanderfaellie L., directeur
Collins L., hoofdinspecteur

Kroonorde

HH. Peerts G., gewestelijk
directeur (postuum toegekend)
De Coster F., hoofdingenieur
Demunter M., hoofdinspecteur

Orde van Leopold II

Mej. Van Lierde A.-M., hoofd-
inspecteur
Mevr. Van Belleghem Y., adj.-
eerste inspect.
H. Devuyt J.-B., adj.-
eerste inspect.

Officier

Kroonorde

HH. Loose G., eerste ingenieur
Simoens R., techn. inspect.
Meerten J., techn. inspect.
Vandamme R., bureauchef

Ridder

Kroonorde

HH. Bormans P., onderchef-
keurder
Tissen H., onderbureauchef

BURGERLIJKE ERETEKENS

35 jaren dienst

Burgerlijk Kruis 1ste kl.

H. Peerts G., gewestelijk directeur
(postuum toegekend)
Mevr. Carpentier A., maatsch.
assistente
Mevr. Laurent R., maatsch.
assistente

Burgerlijk Kruis 2e kl.

HH. Jeanquart R., 1e expl. klerk
Dumortier C., klerk

25 jaren dienst

Burgerlijke medaille 1ste kl.

H. Van Wesemael H., directeur

UITBREIDING VAN HET ZONETARIEF TOT HET BELGISCHE GRONDGEBIED

Op 17 december 1984 had op de zetel van het N.M.V.B.-hoofdbestuur de persconferentie plaats naar aanleiding van de nationale invoering van het zonetarief en van een nieuw vervoerbewijs, de Z-kaart, van 14 januari 1985 af.

gesproken door de HH. De Croo, Minister van Verkeerswezen en P.T.T., Denison, Voorzitter, en Breyne, Vice-Voorzitter van de N.M.V.B.

Wij gaan hier niet de volledige toepassing van dit nieuw tariefsysteem

werden aangelegd, zelfklevers met het zonenummer, bestemd voor de halteplaten, werden geproduceerd, de voorverkooppunten werden vastgelegd en tal van goedkeuringen en akkoorden dienden bekomen te worden.

Tijdens deze persconferentie werden de toepassingsprincipes uiteengezet en werd een uitgebreide documentatie aan de journalisten overhandigd.

De talrijke aanwezigen, waaronder vertegenwoordigers van het Ministerie van Verkeerswezen, de N.M.V.B., andere vervoermaatschappijen en de pers, werden toe-

bespreken die in zijn aanvangsfase geconfronteerd werd met ongewone winterse omstandigheden.

Wij willen U eerder een aspect uit de voorbereiding verduidelijken.

Inderdaad, het ganse Belgische grondgebied werd in zones opgedeeld, per streek werden de zoneschema's opgesteld, lijsten met al de halteplaatsen van België

Tevens werd er een informatiecampagne naar het publiek toe georganiseerd, een campagne die de N.M.V.B. onder een nieuw daglicht stelde! Nu willen we juist dit aspect van de introductie van de Z-kaart aan u voorstellen voor zover dit mogelijk is binnen de toegemeten ruimte.

DE Z-KAART :

EERST IS ER HET IDEE, HET ONTWERP

Bij het lanceren van een nieuw vervoerbewijs hoort een nieuwe naam.

Uiteraard beschikten wij over de term «strippenkaart» zoals deze in 1981 in de vier testregio's werd gebruikt, doch het verband tussen strippenkaart en zone is ver van evident. Vandaar Z-Kaart, waar «Z» voor «zone» staat.

Daarna moest aan deze kaart een vorm gegeven worden.

Wij kozen die van een getrouwheidskaart waarop ze lijkt door het aantal mogelijke reizen en door de besparing die ze tegenover het biljet toelaat.

PAS DAN BEGINT EIGENLIJK DE CAMPAGNE ZELF

Om tegelijk de reiziger, de publieke opinie, de verkopers en het personeel van de N.M.V.B. aan te spreken, stemde deze campagne op :

- een nationale persconferentie ;
- affiches op de busflanken ;
- affiches binnen in de voertuigen ;
- folders voor de verkopers bestemd ;
- toelichtingsbijeenkomsten voor het personeel van de N.M.V.B. ;
- promotiefolders over de Z-kaart ;
- brochures voor de reizigers ;

- een televisiespot.

Elk van deze kanalen speelt een rol en richt zich tot een specifiek publiek («doelgroep» genoemd). Het geheel van deze kanalen wordt de communicatie-mix genoemd, daar ieder kanaal ten dele tot het doel van de campagne bijdraagt.

Het bleek ons interessant U enkele facetten te tonen van het werk dat achter deze campagne schuilt en waardoor de verwezenlijking van deze campagne mogelijk werd, nl. de affiches voor onze busflanken en de televisiespot.

Want, indien de Z-kaart een nieuwe manier betekent om met de Buurtspoorwegen te reizen, dan weerspiegelt ze eveneens een nieuwe werkmethode bij de Buurtspoorwegen.

HOE WERD DE AFFICHE VOOR DE AUTOBUSFLANKEN GECREËERD ?

De N.M.V.B. beschikt over een autobuspark van ongeveer 4.000 voertuigen, dit volstaat om niet alleen de aandacht van het groot publiek te lokken, maar ook die van de reclamewereld.

Het was dus aangewezen dit reclamepoppervlak ten bate te nemen om onze klanten in te lichten over het bestaan van de Z-kaart en om de efficiency en de draagwijdte te bewijzen van dit «reklamemedium».

De Z-kaart is een produkt van de N.M.V.B. De promotie ervan werd met middelen uitgevoerd, die de N.M.V.B. eigen zijn.

Nu moest een affiche voor de flanken van onze autobussen gerealiseerd worden.

Eerste vraag : welk formaat ?

Dit formaat moest aangepast zijn aan de verscheidenheid van de voertuigen (eigen beheer en verhuurders) van ons park ; tevens moest er, uit standaardisatieoverwegingen, rekening gehouden worden met de op dit gebied reeds gebruikte formaten.

Wanneer U aan deze vereisten de technische beperkingen van een busflank toevoegt, alsook een optimaal gebruik van de beschikbare oppervlakte op onze carrosserie, dan hebt U beide gekozen formaten : een affiche van 4 m op 0,58 m langs de kant van de chauffeur en van 2,15 m op 0,58 m langs de deurkant.

Tweede vraag : Welke boodschap diende op deze affiche te komen ?

Wij hebben de N.M.V.B. een menselijke en dynamische dimensie willen geven. Het ontwerp van deze affiche moest dus een tekst, een foto en kleuren voorstellen die toelieten dit doel te bereiken.

De na de «brainstorming» (d.i. zeer actieve gedachtenwisseling) ontstane maquette stelde vier personen voor die een zin uitspreken over de Z-kaart, de getrouwheidskaart. Na de bespreking van deze maquette kon de realisatiefase eigenlijk starten met als voorafgaande voorwaarden :

Projekt voor de busflanken.

Vroege ochtend.
Ontmoeting van chauffeurs onderweg naar hun werk.
— Goeiemorgen.
Vandaag is het dus zover.
— Ja.
— Ik ben wat zenuwachtig.

Scenario (story-board).

— 3 zones, alstublieft.
De chauffeur antwoordt opgetogen :
— Dr-ie zo-nes.
Ziezo, mevrouw !

Nog een deeltje uit het scenario

De filmopnamen...

«Hollywood Style».

achter de coulissen van de lanceringscampagne

- de keuze van een zeer leesbaar druklettertype in overeenstemming met de boodschap ;
  - de keuze van de kleuren buiten die van de foto's. Door haar kenmerken (warm, koud, vrolijk, droevig...) speelt de kleur een overwegende rol in de manier waarop de affiche waargenomen, gelezen en gememoriseerd wordt ;
  - de foto-opname van tijdens de creatie van de maquette geschetste personages. De voor onze campagne 4 nodige personen zijn mannequins, die uit 40 à 50 kandidaten gekozen werden om hun fysionomie ;
  - de keuze van de kledij van deze mannequins. Daar de campagne zich gedurende de winter afspeelt, moest met deze factor rekening gehouden worden bij de beeldopnamen die in september plaatsvonden ;
  - de «ambachtelijke» creatie van een Z-Kaart, daar, toen de beeldopnamen plaats hadden, de definitieve kaart nog niet bestond.
- De opnamen, in de vaktaal ook «ekta's» genoemd, worden op het gebied van afstelling, scherppte, uitdrukking, kleur en zwarting nauwkeurig nagezien. Ze worden eventueel geretoucheerd.
- Zodra men over de clichés en de gezette teksten beschikt, dient nog de layout gemaakt te worden van deze elementen op één enkel document : het definitieve document. Dat definitieve document wordt opnieuw nagezien wat de juistheid van de verschillende elementen betreft.

Volgende stap : de fotogravure en de kleureselectie waaruit 4 films worden onthouden (vierkleuren-druk), bestaande uit de drie basis-kleuren : rood, geel, blauw, en een film met de zwarte kleur.

Deze films worden dan aan de drukker overgemaakt, die deze gebruikt om «zeven» te maken, waarbij elke kleur zeefgedrukt wordt.

Het gebruikte materiaal is een speciaal ontworpen vinyl voor een tijdelijk aanbrengen op voertuigen of metaal.

DE TELEVISIESPOT

Wie het over film of televisiespots heeft denkt vooreerst aan een scenario.

Wat is het verhaal ? Welke personages treden op en wat zeggen zij ?

Wij hebben, bij middel van deze TV-spot, een demonstratie willen geven over wat van de reiziger verlangd wordt vanaf 14.1.1985, zonder evenwel uit het oog te verliezen dat de reiziger, wanneer hij de spot bekijkt, rechtstreeks een verband moet leggen tussen deze spot, de N.M.V.B. en de oranje autobussen.

Dit scenario wordt omgezet in een draaiboek of in een grafische voorstelling van elke filmsekwentie, met de tekst uitgesproken door de personages en door de «kommentaarstem» (andere stem dan deze van de optredende acteurs).

Het draaiboek schetst dus het werkelijke verloop van de spot, en

houdt rekening met de werkelijk beschikbare tijd voor elke sequentie en voor de gehele spot.

Na bespreking van dit draaiboek, worden filmproduktiehuizen aangezocht. Een firma zal gekozen worden op basis van haar referenties en haar mogelijke creatieve inbreng.

Deze firma zal de nodige instructies krijgen zodat zij exact zou weten welke inhoud en vorm dient gegeven te worden aan de spot. Het is op deze wijze dat het minutieuze voorbereidingswerk voor het draaien van de spot een aanvang neemt.

- Keuze van de mannequins, op basis van hun fysionomie en hun acteertalent ;
- keuze van de draailocatie ;
- voorbereiding van de nodige kostuums, van de figuranten, van de voertuigen ;
- reserveren van de plaats ;
- contacten met de politie voor het vrijhouden van de plaats ;
- wijze van voortslepen van een autobus (de acteurs beschikken nog niet over een C.B.M.T.-rijbewijs) ;
- montage op de autobus van een platform voor het filmen, enz.

Voor deze 30 seconden durende spot, dient 18 uur gefilmd te worden, gespreid over twee dagen (2 en 3 november). De hiernaast afgebeelde foto's illustreren enkele etappes van deze film.

Elke scène wordt gespeeld, herbegonnen, herspeeld en nog n.a.a. eens herbegonnen (een scène wordt gemiddeld een tiental keer gefilmd), eerst met de lipbewegingen voor de

franse tekst, daarna voor de nederlandse tekst.

Bij de volgende stap zitten wij voor de montagetafel, waar, uitgaande van een honderden meter lange filmband, de beste sequenties uitgeknipt en samen gemonteerd worden om zo een film te maken die dertig seconden duurt.

Eens de film gemonteerd, blijft nog het kiezen, het opnemen en het monteren van de definitieve stemmen, die dezelfde niet zijn dan deze die opgenomen werden tijdens het draaien. In het labo worden de kleuren dan nog gecorrigeerd en de overvloeiing van de beelden gerealistiseerd, techniek zonder dewelke U de indruk zou krijgen een film te zien met op hortende wijze aaneensluitende beelden.

Uiteindelijk ontstaat het eindproduct, een film van 30 seconden, op 35 mm band en waar de stemmen synchroon zijn met de lipbewegingen van de lippen van de acteurs.

Nu dient de film nog doorgespeeld te worden aan de R.T.B.F. en aan de B.R.T., bij wie, 10 weken op voorhand, de nodige zendtijd werd voorbehouden.

Wil U zich soms vermaken, probeer dan eens uit een twintigtal stemmen, die een tekst opzeggen die geen enkel verband heeft met uw film, de stem te kiezen die het beste bij het in de film optredende personage past. Vergeet vooral niet rekening te houden met de mogelijkheid die deze uitgekozen stem biedt (of niet) om een «rol te spelen» en om kleur te geven aan zijn stem.

Tot besluit, hoedje af voor al het personeel van de Beweging en van de werkplaatsen van de N.M.V.B., evenals voor de heren verhuurders, voor de voorbereiding van de informatiefolder voor het publiek en voor de verspreiding van al de documenten en van alle affiches naar de juiste plaatsen op het juiste ogenblik, voor het aanbrengen van elk zonenummer aan elke halte, voor het aanplakken van de affiches op de autobusflanken tijdens de zo moeilijke dag en nacht volgend op oudejaar.

Onze dank tenslotte aan de stelplaats Chastres voor het «opofferen» van de voorkant van een prachtige autobus, gedurende het weekeinde van 1 november, om er misschien een lelijk maar nuttig platform voor het filmen op te monteren.

Buske toch... !

De vroege ochtend bij vol daglicht weergeven ?

Nieuws van het en van de

MUTATIES

HOOFDBESTUUR

Anne S., opsteller
Dewitte D., onderbureauchef

ANTWERPEN

Pauli K., opsteller
Calders S., opsteller

NAMEN-LUXEMBURG

Jacobs R., opsteller

HUWELIJKEN

OOST-VLAANDEREN

De Lausnay P. en D'Hondt M.

HENEGOUWEN

Pietquin M. en Delmotte N.

NAMEN-LUXEMBURG

Baumans G. en Dujardin C.

LUIK

Distexhe G. en Neus C.

WEST-VLAANDEREN

Vanhoutte D. en Verbouw N.
Strubbe R. en Lamaye C.

GEBOORTEN

HOOFDBESTUUR

Céline bij Gotal M. (Oudergem)

ANTWERPEN

Bie bij De Prins B. (Turnhout)
Sarah bij Somers C. (Hoboken)
Heidi bij Peeters S. (Wommelgem)
Vicky bij Stuyts H. (Turnhout)

OOST-VLAANDEREN

Ken bij De Vlieger D. (Gent)

HENEGOUWEN

Thomas bij Porineau D. (Châtelet)
Robin bij Durieux M. (Bergen)
Maïte bij Lhoir M. (Jurbise)
Jennifer bij Clippe J. (Lobbès)
Audrey bij Rousseau J.-C. (Bergen)
Medhi bij Sarens M. (Vloesberg)
Jean-Philippe bij Foncoux G. (Anderlues)
Jonathan bij Lassois R. (Frameries)
Cécile bij Tahon R. (Anderlues)
Catherine bij Jimenez F. (Roux)

NAMEN-LUXEMBURG

Damien bij Meunier Y. (Franchimont)
Valérie bij Lallemand D. (Virton)
Axelle bij Mathot F. (St-Gérard)

LUIK

Anne bij Mahy J. (Anthisnes)
Emilie bij Leon G. (Waremmé)
Christel bij Lette L. (Villers-L'Évêque)
Stéphanie bij Bairin M. (Hodeige-Remicourt)

BRABANT

Tom bij Van Geel J. (Bertem)
Bart bij Lemaire J. (Schepdaal)
Philippe en Nicolas bij Cornil Ph. (Lasne)
Tina bij Stockmans M. (Molenbeek-Wersbeek)

LIMBURG

Marissa bij Adriaens G. (Leopoldsburg)
Ines bij Luytens U. (Koersel)
Eveline bij Gelders J. (Hasselt)
Wouter bij Vanderheyden T. (Houthalen)
Timmy bij Dupont M. (Genk)
Wim bij Menten V. (Herke-de-Stad)

WEST-VLAANDEREN

Jeroen bij Roye M. (Brugge)
Heidi bij Schuyesmans R. (Oostende)
Nick bij Vandenberghe M. (Ichtegem)
Kimberley bij Vandooren P. (Brugge)
Dario bij Hemschoote M. (Knokke)

MET PENSIOEN

HOOFDBESTUUR

Dutry R., keurarbeider 39
Mevr. Laurent R., sociaal assistente 36

Dienst-
jaren

ANTWERPEN

Baeyens M., gesel. opsteller 39
Bogaerts L., ontvanger 11
De Hoon D., dienstchef 2e kl. 47
Neven L., AB-best.-ontv. 37
Van Camp J., AB-best.-ontv. 38
Verbraeken J., AB-best.-ontv. 33
Verscuren J., koerman 39
Willemsens T., AB-best.-ontv. 39

HENEGOUWEN

Balza M., gesch. arb. 38
Beaumont L., el. gel. 32
Durieux J., keurarb. 32
Loriaux F., ontv. 35
Mol P., el. gel. 36
Thauvoye M., schilder 34
Verleyen L., gesch. arb. 21

NAMEN-LUXEMBURG

Dujardin C., AB-best.-ontv. 25
Leurquin E., AB-best.-ontv. 39

LUIK

Maka R., gesch. arb. 1e kl. 28
Vroonen E., AB-best.-ontv. 37

BRABANT

Abbeels S., opsteller 41
De Backer F., ontv. 27
De Nil L., AB-best.-ontv. 37
De Saeger J., ontv. 32
La Roche K., AB-best.-ontv. 37
Looverie C., AB-best.-ontv. 32
Mauroy A., AB-best.-ontv. 41
Van de Gaer J., ontv. 12

LIMBURG

Diricks K., AB-best.-ontv. 35
Weytjens W., AB-best.-ontv. 31

WEST-VLAANDEREN

Desmidt O., AB-best.-ontv. 28

hoofdbestuur exploitatiegroepen

MOOIE LOOPBANEN

L. Neven
Antwerpen
van 07.07.42
tot 30.11.79

J. Van Camp
Antwerpen
van 16.12.41
tot 30.11.79

M. Balza
Henegouwen
van 13.07.42
tot 01.01.80

P. Mol
Henegouwen
van 01.11.34
tot 01.10.70

J. Verscuren
Antwerpen
van 29.09.41
tot 01.02.81

T. Willemsens
Antwerpen
van 18.05.42
tot 31.01.81

E. Vroonen
Luik
van 28.10.43
tot 01.07.80

J. Peeters
Hoofdbestuur
van 01.01.41
tot 31.05.84

STERFGEVALLEN

«Onze Buurtspoorwegen» deelt in de rouw van de families die een van hun dierbaren hebben verloren.

BEGUNSTIGDEN
G.V.K. - K.U.B. - K.V.I.
K.S.H. - C.A.O.

Leeftijd

ANTWERPEN

Luyckx J., AB-best.-ontv.	72
Mannaerts K., AB-best.-ontv.	62
Dierckx J., gesch. arb. 1e kl.	73
Staepels A., keurarb.	88

OOST-VLAANDEREN

Van Damme M., brigadier	80
Matthys J., brigadier	76

HENEGOUWEN

Cliquet R., keurarb.	61
Depasse M., bestuurder	82

NAMEN-LUXEMBURG

Gilson F., ontvanger	71
----------------------	----

LUIK

Bare T., controleur	66
Hoyoux N., gesch. arb.	82
Germis G., 1e gesch. arb.	61

BRABANT

Silverans K., el. gel.	64
Rooselaer A., remmer	86
Daems R., keurarb.	67

WEST-VLAANDEREN

David R., AB-best.-ontv.	57
Bos G., baanwerker	71

EEN DAGJE VRIJ... EEN WEEK-ENDJE UIT...

- 1-3 maart **GENT** Flanders Technology (Floraliapaleis).
- 1-4 maart **ANTWERPEN** In het Bouwcentrum : autosalon.
- 13-19 maart **ANTWERPEN** Bouwcentrum : Burotika (Salon voor kantooruitrusting en informatica).
- 16 maart **DOORNIK** Carnaval.
- 17 maart **ANDENNE** Berencarnaval (15 u.).
- 17 maart **WELKENRAEDT** Intern. carnavalstoet (14 u.).
- 23-31 maart **BRUSSEL** Tentoonstellingenpark : vakantie-salon.
- 23-31 maart **BERGEN** 11e Beurs-tentoonstelling van Bergen.
- 31 maart - 18 aug. **TONGEREN** Tentoonstelling «Klei, bron van leven» (Prov. Gallo-Romeins Museum).
- 5-14 april **KNOKKE-HEIST** Strand van Duinbergen : 1st World Junior Fun Cup (Wereldkamp.) (-20 jaar). Fun Cup : kamp. van België.
- 7 april **FLEURUS** 105e folkloren carnavalstoet (14u.30).
- 8 april **HERVE** 109e carnavalstoet (14u.30).
- 13 april **MAASMECHELEN** Om 19 u., danstoernooi (deelname van 5 landen, 150 paren).
- 14 april **MOESKROEN** Carnaval - optreden van de Gilles (15 u.).
- 21 april **GENT** Intern. zwemfeest.
- 21 april **TILFF** Bijenbeurs, van 9 tot 16 u.
- 29 april **VILVOORDE** Jaarmarkt. Landbouwwedstrijd, van 10 tot 14 u.
- 30 april **HASSELT** Om 20 u., 1 mei-viering. Planten van de meiboom.

groep namen-luxemburg 1000 dagen zonder ongeval - ploeg n° 2 beweging sector Ohey

Op 27.10.1984 vierde ploeg nr. 2 - Beweging Sector Ohey - in de zaal «Foyer Rural» te Ohey, de reeds op 25.7.1984 bereikte 1.000 dagen zonder ongeval met werkverlet. De h. Denison, Voorzitter van de Raad van Beheer van de N.M.V.B., luis-terde de plechtigheid op met zijn aanwezigheid.

Zoals het programma het voorzag, nam vooraf de h. Sulbout, veiligheidschef van de groep Namen-Luxemburg, het woord.

Hij deed opmerken dat het bereikte resultaat getuigt van vele inspanningen, vooral wanneer men rekening houdt met de verschillen-

de types van wegvakken in de sector (steden - hoofdwegen - landwegen) en met het feit dat de ploeg in kwestie reeds de 2.000 dagen bereikte.

De h. Dubois, eerste inspecteur van de Algemene Dienst voor Veiligheid, feliciteerde de leden van ploeg nr. 2 en al degenen die meegewerkt hebben om het mooie resultaat te bereiken. Dit moet evenwel als een aansporing beschouwd worden om nog verder te gaan op de weg naar de VEILIGHEID.

Een erewijn en een lichte maaltijd werden opgediend.

Het academisch gedeelte werd hervat met een toespraak door de h. Botton, gewestelijk directeur. Vooreerst dankte hij de h. Voorzitter Denison voor zijn aanwezigheid. Dan feliciteerde hij de leden van ploeg nr. 2 alsmede hun familie en maakte reeds een afspraak voor het feest van de 2.000 dagen.

Hij wees op de belangrijke rol die iedere agent dient te vervullen om tot een resultaat te komen. Zoniet zijn alle inspanningen op het gebied van de veiligheid vruchteloos. Tevens betreurde hij de afwezigheid van een aantal leden van de ploeg.

Net zoals voorgaande sprekers wenste N.M.V.B.-Voorzitter Denison ploeg nr. 2 geluk.

Hij zei tevreden te zijn aan dergelijke plechtigheid te kunnen deelnemen en gaf een bondige ontleding van de huidige toestand van de Maatschappij en van de moeilijkheden waaraan zij het hoofd dient te bieden. Hij legde nochtans, wat haar toekomst betreft, een zeker optimisme aan de dag.

Met de uitreiking van een herinneringsgeschenk en een danspartij werd deze mooie avond besloten.

BOEKEN & TIJDSCHRIFTEN

LES TRAMWAYS DE CHARLEROI

Het dubbel nummer van het drie-maandelijkse tijdschrift «Tram Magazine» (34/35 van 1984; adres: AMUTRA, Braambosjeslaan 42, 1020 Brussel) biedt een flink uitgewerkte monografie over «Les Tramways de Charleroi», de geschiedenis nl. van de «Tramways électriques du Pays de Charleroi et Extensions» tot de S.T.I.C. (Société des Transports intercommunaux de Charleroi).

De h. Jean de Meurs is de auteur van deze, meer dan 60 blz. tellende, opmerkelijke studie. De talrijke illustraties zijn vaak verrassend origineel. De prijs van deze speciale, mooi uitgegeven aflevering van «Tram Magazine» bedraagt 250 F.

GROEP ANTWERPEN

Voorbeeldig optreden bij een verkeersongeval

Op 15 oktober 1984 werd Mevr. Massant - De Lattin door een bromfiets ten val gebracht. Onze AB-bestuurder A. Verhaegen, die het

ongeval zag gebeuren, bood onmiddellijk hulp aan de zwaargewonde dame, waardoor erger kon voorkomen worden.

De h. Verhaegen weze hier gefeliciteerd voor zijn accuraat en gediensstig optreden.

FAMILIALE BLADZIJDE

Jeugdinfo

De oplossingen van de spelen n° 233 zullen in het volgend nummer verschijnen. Dit geeft aan iedereen de gelegenheid om nog oplossingen binnen te sturen van zowel n° 233 als van dit nummer.

Te laat binnengekomen spelen van n° 232 ?

Wegens de verschuiving van de datum van verschijnen van «Onze Buurtspoorwegen» hebben we **uitzonderlijk** enkele laattijdige antwoorden aanvaard.

15 punten voor :
HASSER Ph. 14 jaar - Flawinne / PENNANT St. 10 jaar - Vieux-Genappe / DERIDDER Cl. en M. 13 en 11 jaar - Nijvel.

13 punten voor :
CALLENS J. 15 jaar - St Eloois-Vijve.

SPELEN N° 234

SPEL N° 1

De rekening klopt.

Met de volgende cijfers, hetzij door te vermenigvuldigen, af te trekken, te delen of op te tellen, komen tot het cijfer 931.

6	8	6	5	25	9
---	---	---	---	----	---

931

(1 punt)

SPEL N° 2

1 letter veranderen = 1 ander woord

VEEST	=	.... EEST
WESER	=	WE... ER
KWIEK	=	KWIE....
STAAF	=	STAA....
LEVEN	=	LEVE....
MAAND	=	MAA...D

(6 punten)

SPEL N° 3

Gekruiste woorden.

Zoek de letter die twee woorden vormt : 1 vertikaal en 1 horizontaal woord.

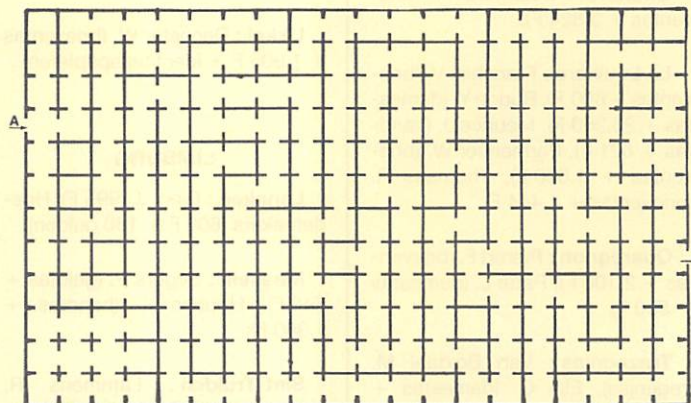
(4 punten)

SPEL N° 4

Labyrint.

Kunt u, wanneer u langs A binnenkomt, de uitgang Z vinden ?

(1 punt)

SPEL N° 5

Plaats de woorden, het ene na het andere, zodat de laatste letter van het ene woord ook de beginletter is van het volgende woord.

(3 punten)

EXPERT

ANORAK

SLOPER

SCHAAP

ANANAS

PECARI

LUPINE

IBERIS

RESEDA

RAFFIA

TOUWER

MERVEL

Zend zo vlug mogelijk de oplossingen ± rond 1 april 85 naar «Onze Buurtspoorwegen», 14, Wetenschapsstraat, 1040 Brussel. Schijf duidelijk je naam - voornamen - leeftijd - adres - woonplaats - functie van je papa of van je mama bij de N.M.V.B. eronder.

EERLIJKE DADEN

De hieronder per stelplaats vermelde personeelsleden hebben aan hun chef geldsommen of waardevolle voorwerpen overhandigd, gevonden tijdens hun dienst.

ANTWERPEN

Mechelen : Van Woensel (geldbeugel + 114 F), Rayen F. (geldbeugel + 550 F), De Vroe (geldbeugel + 529 F), Van Herterijck (geldbeugel + 260 F), Broeckhoven (damesuurwerk), Matheus (handtas + 38.000 F + cheques + bankkaart + documenten).

Turnhout : Scheepers L. (brievantas + 600 F), Van den Heuvel A. (brievantas + 1.150 F), Nuyens J. (brievantas + 4.000 F).

OOST-VLAANDEREN

Destelbergen : De Ridder J.-P. (1.569 F).

HENEGOUWEN

Charleroi : Decombel R. (brievantas + 3.824 F).

La Louvière : Franchini V. (brievantas + 800 F), Burion Y. (damestas + 26.260 F), Meurice J. (handtas + 621 F), Parmentier W. (brievantas + 1.600 F), Thomaes R. (brievantas + 1.444 F).

Quaregnon : Pierart F. (brievantas + 2.100 F), Patte L. (damestas + 500 F).

Trazegnies : Van Boxtael M. (regenjas), Elie C. (damestas + chequeboekje + bankkaart + brievantas).

NAMEN-LUXEMBURG

Latour : Ista J.-M. (plastieken zak + 1.135 F).

Namen : Havenne (tas + 1.156,50 F), Collignon Ph. (damestas + brievantas + 2.679,50 F).

LUIK

Bressoux : Leclercq (brievantas + 500 F).

Luik St.-Gilles : Deckers (brievantas + 450 F), Vandenwynngaert

(tasje + 400 F), Remy (brievantas + 700 F), Popowski (brievantas + 800 F), Schneider (tasje + 110 F).

Omal : Léon (geldbeugel + 3.280 F).

Warzée : Gerday (brievantas + 931 F), Wenin (tas + 295 F).

BRABANT

Anderlecht : Demol (fototoestel), Smet (geldbeugel), Desender (brievantas + 1.211 F), Portois (damestas + 396 F).

Dilbeek : Van den Eynde E. (handtas + 4.165 F), Vanden Driessche V. (brievantas + 483 F + documenten).

Tielt : Vande Gaer E. (brievantas + 5.730 F + identiteitskaart + schoolabonnement + schoolpapieren).

Ukkel : Decoster W. (brievantas + 1.906 F + identiteitspapieren).

LIMBURG

Lanaken : Dirckx J. (995 F), Hoedemakers (600 F + 160 gulden).

Maaseik : Segers P. (geldtas + 545 F), Houben J. (handtas + 1.960 F).

Sint-Truiden : Lammens R. (geldtas + 500 F), Menten G. (brievantas + 562 F), Maquoi R. (geldtas + 646 F).

Tessenderlo : Loos M. (geldtas + 545 F), Cenens J. (damesuurwerk).

WEST-VLAANDEREN

Assebroek : Hongenaert A. (brievantas + 700 F + 3 pond + 4 dollar + cheque van 100 dollar), Seye M. (geldbeugel + 1.650 F), Wildemauwe P. (geldbeugel + 1.178 F), Baillieu C. (brievantas + 1.250 F).

Kortrijk : Deloof J. (handtas + 850 F), Louage G. (handtas + 18.031 F), Vantomme W. (brievantas + 763 F), Baligant R. (handtas + 700 F).

VAKAN

SPA : TERUG NAAR DE BRON

Wie te Spa aankomt, wordt telkens weer verrast : na Franchimont rijdt de elektrische trein tussen heuvels die plotseling de doortocht schijnen te versperren. De lichtstralen die door de voorbijsnellende bomen priemen, flitsen uw coupé binnen. Ineens rijdt men midden in de dichte bossen.

Daar ligt dan Spa.

Met de auto kiest men best een hoge route om naar Spa te rijden : La Reid, Bérinsenne, Tiège of Malchamps. Het uitzicht is echt fascinerend.

Als een schapevacht bedekt het woud de imposante zuidelijke helling. Als in een gigantisch amfitheater gloeit het woud uit alle richtingen naar het natuurlijke middelpunt toe.

Hier en daar lopen de bossen als sombere tongen uit tot in prilgroene weiden ; hagen zomen holle wegen. Dan komen, tussen de bloemen, villa's, kastelen en vakantieverblijven.

Daar ligt dan Spa, aan de oevers van de Wayai, een oase in het groen.

Ten noorden leunt de stad als het ware aan tegen hoge heuvels, hier en daar met steile rotsen of vooruitspringende rondingen, die haar een natuurlijke bescherming bieden.

DE KUST : GEZELLIG, GEZOND, GEZIN-GEZIND

De Belgische kust is al heel lang in trek als vakantiegebied. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de grote afwisseling die de kust biedt. Elke plaats heeft haar eigen karakter en speciale sfeer. Ook de verschillende mogelijkheden voor ontspanning, attracties, bezienswaardigheden en evenementen variëren van plaats tot plaats.

En dan, alsof dat alles nog niet genoeg is, kunt u vanaf de kust allerlei tochten en uitstapjes maken in het achterland dat met prachtige monumenten als de stad Brugge ongekend interessant en boeiend is.

Op de stranden, de dijken en in de badplaatsen is van alles te doen. Uitbundige feesten en wedstrijden voor kinderen, tal van sportfaciliteiten voor grotere kinderen en voor moeders en vaders ; heel veel gezellige en comfortabele plekjes om eens even te kunnen uitblazen met een echte Belgische pint of een filterkoffie.

Een mens komt tijd te kort aan de kust, zoveel is er te doen naast het ontspannende nietsdoen.

Spa zelf is enig mooi : hotels en terrassen, het Casino, monumenten ter ere van het water ; straten met kuierende kuurgasten en vakantiegegers.

Spa dankt zijn bestaan weliswaar aan het water, maar de Parel van de Ardennen is ook de omringende wouden veel verschuldigd. Vanaf de hoogten van Malchamps tot Bronromme borrelen bronnen, stromen beken kabbelend naar het dal en ruisen de «pouhons», zoals de warmwaterbronnen daar worden genoemd.

IJzer- en koolzuurhoudende bronnen worden beekjes en trekken een roestig spoor door het groen. Het water welt op uit de «pouhons», waarvan de namen herinneren aan beroemde kuurgasten als Peter de Grote en Koningin Marie-Henriette. Het water wordt opgevangen en verwarmd, en borrelt dan als schuimwijn in rood- en geelkoperen badkuipen die doen denken aan de gondel van een operakoning.

Musea.

MUSEUM VOOR NATUURHISTORIE-DIERKUNDE

MUSEUM VAN HET ARDENNEN-OFFENSIEF

PARC DE SEPT HEURES.

Het museum voor natuurhistorie is

Nemen we b.v. Nieuwpoort, aan de monding van de gedenkwaardige rivier de IJzer, een historisch stadje met een roemruchte slag in het verre verleden.

Inderdaad dateert de geschiedenis van Nieuwpoort al lang. Inmiddels zijn de nog altijd bestaande vissershaven en bijbehorende vismijn heel wat interessanter en levendiger dan de spaarzame herinneringen aan die slag bij Nieuwpoort. Als u een dagje strand en zee wilt afwisselen met iets anders, zoek dan tussen 8 en 9 uur 's morgens de grote vissersschepen op die de haven binnenlopen.

Rond 14 uur komen de garnalenvissers aanmeren. Een boeiend gebeuren dat u, waar u ook aan de kust verblijft, niet mag missen.

Nieuwpoort is trouwens ook in andere opzichten aantrekkelijk : de watersportliefhebbers kennen de goed uitgeruste jachthaven, van horen zeggen of uit eigen ervaring.

Daar de overgrote meerderheid geen eigen boot bezit, kunt u in Nieuwpoort terecht voor zeillessen, of voor een stoere hengeltocht-op-zee. Een ideale plaats dus voor families die van water en zand, van omgeving en «onbekende» gebeurtenissen willen genieten. De havenmeester zal nauwe-

TIE 85

gespecialiseerd in de fauna van Hoog-België. Zeer rijke verzameling.

De verzamelingen ondergebracht in het Museum van het Ardennen-offensief geeft een volledig overzicht van de evenementen van december 1944.

Bezoek :

Van Pasen tot oktober van 10 tot 18 u.

MUSEUM VAN HET WATER-KUUROORD.

De «Villa Royale Marie-Henriette» waarin koningin Maria-Hendrika, echtgenote van Leopold II, lange jaren verbleef en in 1902 overleed, is nu als museum toegankelijk.

Belangrijke verzameling tekeningen, handschriften, boeken, en vooral geschilderd houtsnijwerk «Bois de Spa».

Bezoek :

Van 6 juni tot 6 september van 10.30 tot 12 en van 14.30 tot 18 u. Andere maanden : zaterdag, zon- en feestdagen van 14.30 tot 18 u. Januari uitgezonderd.

Manifestatie : van begin juni tot begin september tentoonstelling gewijd aan het paard.

TOERISTISCHE TREINTJES.

Deze wandelreintjes (10 km. per uur) leiden de toerist langs schil-

derachtige paden en over bosrijke heuvels naar de talrijke bronnen, de mooie panorama's en pittoreske hoekjes van Spa en omgeving. Verschillende rondritten. Elke reis duurt ongeveer één uur.

MEER VAN WARFAAZ

De stuwdam van de Wayai werd in 1890 aangelegd. De kunstmatige vijver heeft een oppervlakte van 8 hectaren, een omvang van 60.000 m³. Bij de stuwdam bereikt het meer een diepte van 8,50 m. Mooie wandeling rond het meer. Schilderachtig gelegen aan de voet van hoge beboste heuvels. Roeien en waterfietsen.

Periode :

van 1 mei tot einde september.

lijks tijd voor u hebben om uit te leggen waarom er zes sluizen zijn. De drukke handels- en pleziervaart

houdt hem in ieder geval bezig.

De vakantiegangers hebben vanaf het strand een schitterend uitzicht op al die botenbedrijvigheid. Kinderen zullen zich niet vervelen met het nabouwen van havens, dijken en forten.

Dan hebt u na zo'n dag vol vertier en belevenissen recht op een palingspecialiteit. Neem de volgende dag dan een «Heksekoek», ook al een streeklekkernij, langwerpige koeken gevuld met rozijnen en fruit, soms met pasteibakkers-room...

Tijdens uw vakantie kunt u vast terecht op de folkloristische

avondmarkten die in Nieuwpoort worden georganiseerd. Bovendien worden er steeds allerlei andere feestelijkheden gehouden : vuurwerk, wedstrijden, optochten, kermis.

De Belgische kust gaat niet prat op een azuurblauwe zee, de zon vergeet soms dat ze 's zomers verondersteld wordt te schijnen en palmbomen gedijen hier niet, maar de sfeer is er ! Jeanneke die in Blankenberge een flat heeft gehuurd, Valerie die haar dagen in bikini doorbrengt op het Knokse strand, Guus uit Eindhoven die zijn tent op een camping heeft opgeslagen, Ron uit Liverpool die zijn Engels ontbijt niet kan missen, en Paula die strandcabines en ligstoelen verhuurt, zijn het er allemaal over eens.

En verder is er iets zeer bijzonders aan de kust. Doorgaans is de tram een openbaar vervoermiddel, waarmee u zich binnen de grenzen van een stad verplaatst. Maar een tram die van de ene naar de andere grens van het land rijdt is een uniek geval. En zoiets hebben we hier in België, namelijk de tram die bijna van de Nederlandse tot de Franse grens de kust volgt en daarbij alle badplaatsen aandoet.

Iets om echt fier op te zijn !

Comfort binnen ieders bereik

Uw dak lekt evenals uw geldbeugel, de plankenvloeren van uw woning kraken evenals uw budget, uw huis is één tochtgat evenals uw bankrekening, kortom veel werk omhanden maar geen geld. Dan maar opgeven ? Neen, de openbare besturen zijn daar om U te helpen.

Wat moet er nu gedaan worden om te kunnen genieten van de rehabilitatiepremies ?

VLAAMSE GEMEENSCHAP

Premie toegekend voor het verwezenlijken van saneringswerken aan woningen gelegen in het Vlaamse gewest.

Voorwaarden

1. De woning dient erkend te zijn als ongezond uit haar aard, maar verbeterbaar, of ongezond door overbevolking.
2. De geplande saneringswerken dienen te verhelpen aan de oorzaken van deze ongezonde toestand.
3. De ongezonde toestand evenals het doel van de werken dienen erkend te zijn door het Ministerie, op advies van het Gewestelijk Comité voor de Huisvesting.

Wie mag deze aanvraag indienen ?

De eigenaar die de woning bezet, de eigenaar die de woning niet bezet, de huurder van een huis of van een appartement dat bestemd is om bewoond te worden door een gezin. De inkomens van de aanvrager mogen niet hoger liggen dan

1.500.000 F voor het voorlaatste jaar dat dat van de aanvraag voortvraagt.

Vb. aanvraag in 1985, inkomens van 1983.

Hoe de aanvraag indienen

De nodige formulieren dienen aangevraagd te worden bij het Bestuur voor de Huisvesting of bij de gemeente.

De aanvraag dient **per aangetekend schrijven** gericht te worden aan het Bestuur voor de Huisvesting. Daarbij moet een gedetailleerd bestek van de werken gevoegd worden. De werken dienen minstens op **60.000 F** geraamd te worden.

Premietoekeningsbelofte

Na ontvangst van de aanvraag, voert het Gewestelijk Comité voor de Huisvesting of een persoon aangeduid door de Minister ter plaatse een enquête uit met het oog op het natrekken van de staat van onbewoonbaarheid van de woning en of de geplande werken een oplossing bieden voor deze toestand.

De werken mogen niet aangevat worden voor deze enquête, tenzij de enquête niet geschiedt binnen de dertig dagen na de aanvraag.

Wanneer aan alle voorwaarden voldaan is, zal de belofte voor toekenning van de saneringspremie betekend worden. De werken dienen uitgevoerd te worden binnen een termijn van vijf jaar vanaf de datum van de toekenningbelofte.

Bedrag van de premie

Hetzij 30 % van de kostprijs der werken, met een maximum van 120.000 F.

- het bedrag van de premie wordt met 25 % verhoogd voor elk kind ten laste ;

- het bedrag van de premie wordt met 20 % verhoogd (max. 40.000 F) indien de aanvrager het te saneren gebouw aangekocht heeft ten vroegste vijf jaar voor zijn aanvraag.

Hetzij 50 % van de kostprijs der werken (max. 120.000 F) indien het inkomen van de aanvrager de 400.000 F niet overschrijdt (te verhogen met 30.000 F per kind ten laste).

Betaling van de premie

er zijn twee mogelijkheden :

1. De premie wordt betaald na het voorleggen van de facturen van de werken.

2. 1/3 van het bedrag van de beloofde premie kan betaald worden op voorlegging van facturen voor een bedrag dat minstens gelijk is aan 1/3 van het bestek (dit dient schriftelijk aangevraagd). Het saldo wordt na de voltooiing der werken uitbetaald.

INDIEN U IN HET WAALSE GEWEST WOONT

Voorwaarden

- 21 jaar oud zijn ;
- eigenaar zijn of huurder van de te saneren woning ;
- genieten van netto belastbare inkomens (eventueel gecumuleerd met deze van de echtgenote of van de samenwonende), die maximum 1 miljoen mogen bedragen voor het tweede jaar dat dat van de aanvraag voorafgaat.

Bijvoorbeeld : de vraag wordt ingediend in 1985, de gecumuleerde netto-inkomens zijn deze van 1983.

Er dient genoteerd te worden dat dit maximumbedrag van 1 miljoen frank verhoogd kan worden met 50.000 F per kind ten laste.

Indienen van de premie-aanvraag

1. U dient de formulieren R, B, F, de toelichtingsnota evenals de omzendbrief met betrekking tot de toepassingsmodaliteiten van het Besluit, dat een revalidatiepremie instelt, aan te vragen bij een van de drie volgende instellingen :

- het Bestuur voor de Huisvesting ;
- de Gewestelijke Comit es voor de Huisvesting ;
- het gemeentebestuur van dat gebied.

2. U dient een schatter te kiezen die het bestek van de revalidatiewerken zal opmaken.

Wie kan deze schatter zijn ?

- hetzij een bevoegd ambtenaar van de Gewestelijke Comit es voor de Huisvesting ;
- hetzij een natuurlijk persoon (bv. architect) die in het bezit is van een getuigschrift van schatter, afgeleverd door de Minister.

Belangrijke opmerking :

Kiest U voor een schatter bij een van de Gewestelijke Comit es voor de Huisvesting, dan betaalt U niets voor zijn prestaties. Kiest U voor een andere schatter, dan mag zijn ereloon in geen geval 15.000 F overschrijden.

Adres van de Gewestelijke Comit es

• **Brabant :** place des Carmes Chaussees 4, 1300 Wavre (permanentie op woensdag), (tel. 010/22.75.21).

• **Henegouwen :** Gouvernement provincial (1er  tage), rue Verte 15, 7000 Mons (permanentie op donderdag), (tel. 065/33.86.59).

• **Luik :** boulevard d'Avoy 49/112, 4000 Liège (permanentie op donderdag), (tel. 041/32.35.43).

• **Luxemburg :** square Albert 1er 19, 6700 Arlon (permanentie op donderdag), (tel. 063/21.25.75).

• **Namen :** rue Blondeau 17, 5000 Namur (permanentie op donderdag), (tel. 081/22.02.61).

Nadat zijn schatter zijn bestek heeft opgemaakt, dient U de formulieren R, B en F in te vullen en deze, samen met de nodige documenten, waarvan de lijst is opgenomen in het formulier R, te adresseren aan de Administration du Logement, Service «Primes   la R habilitation», Rue de la Loi 82   1040 Bruxelles.

Let op : deze verzending dient aangegetekend te geschieden.

Welke werken ?

- Het bestek, opgemaakt door de schatter mag niet kleiner zijn dan 100.000 F.
- De werken mogen **saneringswerken** zijn (voorbeeld : herstellen of vervangen van het dak, van raamkozijnen, herstellen van de elektrische installatie, slopen van annexen,...) en/of **verbeteringswerken** (installatie van een badkamer, aanpassen van een verwarmingsinstallatie, aanbrengen van dubbel vensterglas,...).

Bedrag van de premie

Voor de inkomens die lager liggen dan 1 miljoen (verhoogd met 50.000 F per kind ten laste) is de premie gelijk aan 30 % van de kostprijs der werken, inclusief B.T.W. berekend op basis van de facturen, met een maximum van 150.000 F. Voor de inkomens die lager liggen dan 500.000 F (verhoogd met 50.000 F per kind ten laste) bedraagt de premie 60 % van de kostprijs der werken, inclusief B.T.W., berekend op basis van de facturen, met een maximum van 200.000 F.

Belangrijke opmerking

Een toeslag van 100.000 F wordt toegekend wanneer de woning, op de datum van de aanvraag, nog geen vijf jaar is aangekocht voor zover de ondertekening van de koopakte (notariële akte) gebeurd is na 14.12.1982.

Betaling van de premie

- hetzij ineens wanneer de werken voltooid zijn ;
- hetzij in twee keer : de helft van de premie wordt gestort wanneer de facturen voor de werken reeds de helft van het bestek dekken ; de tweede helft wanneer de werken voltooid zijn.

LET OP !

Wanneer U uw aanvraag heeft ingediend, beschikt het bestuur over een maximumperiode van 6 maanden om, hetzij de aanvraag te weigeren, hetzij aanvullende inlichtingen te vragen, hetzij U een premietoekenningsbelofte te betekenen. Om van deze premie te kunnen genieten, dient het geheel der in het bestek vermelde werken uitgevoerd te zijn.

BRUSSELS GEWEST

1. Subsidiering voor de renovatie der woningen

Hier worden de renovatiewerken beoogd, d.w.z. deze die bijdragen tot het voldoen aan de minimumvoorwaarden inzake woonbaarheid, veiligheid en bezetting van de woning. De woning dient door een afgevaardigde, aangeduid door de Minister, gekeurd te worden, als zijnde ongezond maar verbeterbaar. De werken die in aanmerking genomen kunnen worden zijn zeer tatrijk (vb. dak, funderingen, electriciteit, verwarming, isolatie,...).

Voorwaarden

De aanvraag kan zowel door de eigenaar als door de huurder ingediend worden.

De woning (appartement of huis) dient een gezinswoning te zijn. Belangrijke opmerking : U kan, onafgezien van uw inkomen (onbegrensd), een premieaanvraag indienen.

Hoe deze aanvraag indienen ?

• De formulieren aanvragen bij het Gewestelijk Comité, Wooninfo, Keizerlaan 15 te 1000 Brussel, tel. 02/512.59.18.

• Bestek der werken laten opmaken op het formulier DE. De onderneming die de werken zal uitvoeren dient geregistreerd. Om te controleren of de onderneming geregistreerd is volstaat het de vraag te stellen aan het Ministerie van Financiën, Provinciale Registratiecommissie van Brabant, Louisalaan 245 te 1050 Brussel, tel. 02/641.02.50, met opgave van de juiste naam en het B.T.W.-nummer van de onderneming.

• De aanvraag dient, per aangegetekend schrijven, gericht te worden aan het Ministerie van het Brussels Gewest, Dienst voor de Huisvesting, Koningstraat 6, 1000 Brussel, middels de aangevulde formulieren.

De afgevaardigde van de Minister zal ter plaatse, en binnen de veertig dagen, te tellen vanaf de aanvraag, komen vaststellen of de woning ongezond doch verbeterbaar is en of de in het bestek vermelde werken in aanmerking kunnen worden genomen voor het bekomen van de premie.

Opmerking

De werken kunnen niet aangevat worden voor het bezoek van de afgevaardigde, tenzij het bezoek niet binnen de gestelde 40 dagen plaatsvindt en men (met foto's bijvoorbeeld) de oorspronkelijke ongezonde toestand kan bewijzen.

Na het bezoek van de afgevaardigde, zal de Minister U, hetzij het afwijzen van de aanvraag, hetzij het voorlopige bedrag, berekend op basis van het bestek, betekenen (dit is de toekenningsbelofte).

Bedrag van de premie

Het bestek van de werken mag niet lager liggen dan 100.000 F. De premie is gelijk aan 30 % van de kostprijs van de werken, met een maximum van 300.000 F (per gerenoveerde woning).

Indien de woning gelegen is in de «te beschermen en te renoveren gebieden», wordt de premie vastgelegd op 40 % van de kostprijs van de werken, met een maximum van 400.000 F (zich richten tot het gemeentebestuur om te weten te komen of de woning in  en van deze zones gelegen is).

Opmerking

Voor eenzelfde woning mogen meerdere aanvragen ingediend worden, voor zover het totaal van de premies de maxima van 300.000 F of van 400.000 F niet overschrijdt.

Betaling van de premie

U hebt de keuze :

ineens : wanneer de werken voltooid zijn, dient het formulier T teruggestuurd te worden naar de dienst voor de huisvesting van het Ministerie van het Brussels Gewest. De afgevaardigde van de Minister stelt dan ter plaatse het einde der werken vast. Het definitieve bedrag van de premie wordt dan bepaald op basis van de facturen en de premie gestort.

in drie stortingen : U kan aanvragen de uitbetaling van de premie in drie keer te laten geschieden, naargelang de vordering der werken :

eerste storting : wanneer het bedrag van de reeds uitgevoerde werken 1/3 bereikt van het geheel der in het bestek opgenomen werken ; de storting is gelijk aan 1/3 van het bedrag van de toekenningsbelofte van de premie ;

tweede storting : wanneer het bedrag van de facturen de 2/3 van het geheel der werken bereikt geschiedt de storting van het tweede derde ;

derde storting : het saldo van de premie wordt gestort wanneer de afgevaardigde van de Minister het voltooien der werken heeft vastgesteld.

Opmerking

Voor het verkrijgen van de premie, dienen alle werken, opgenomen in het bestek, uitgevoerd te worden binnen de termijn van één jaar, vanaf de datum van de toekenningsbelofte.

2. Subsidie voor het ver- richten van comfortwerken

Het gaat om werken die tot doel moeten hebben het aan de woning ontbrekende comfort toe te voegen.

Voorbeeld : dakwerken, slopen van annexen, installeren van een badkamer, van een waterverwarmer, verbetering van de keuken, leidingen,...

Belangrijk

Het zijn alleen de eigenlijke werken die in aanmerking genomen worden. De aankopen van materialen of van toestellen, door de premie-aanvrager, zijn uit het voordeel van de toelage uitgesloten.

Voorwaarden

- U moet of eigenaar of vruchtgebruiker zijn van de woning (huis, appartement, gedeelte van een huis), bestemd voor huisvesting.
- Uw netto-inkomens mogen niet hoger zijn dan 500.000 F van het laatste jaar dat het jaar van de aanvraag voorafgaat (vb. aanvraag in 1985, de in aanmerking genomen inkomens zijn deze van 1983).
- De werken dienen uitgevoerd te worden door een aannemer, geregistreerd volgens een type-contract.

Indienen van de aanvraag

Volgende documenten dienen onder aangetekende omslag gericht te worden tot het Bestuur van het Brussels Gewest :

- het type-contract, in drie door de aannemer ondertekende exemplaren ;
- een bewijs van inkomen, afgeleverd door de bevoegde dienst van het Ministerie van Financiën ;
- een rechtvaardiging van eigendom of van vruchtgebruik ;
- al de documenten (plannen, foto's) die U nuttig acht ter ondersteuning van uw aanvraag.

Indien de premie toegekend wordt, ontvangt U een exemplaar van het type-contract, ondertekend door het Ministerie, met vermelding van het bedrag van de toegekende premie.

Bedrag van de premie

Het bedrag van de premie is onverdeeld in functie van de types van voorziene werken :

A. Struktuurwerken van het gebouw

1. Dakwerken	50.000 F
2. Afbraak annexen	20.000 F
3. Raamkaders en vensterglas	5.000 F (per stuk)
4. Leidingen	50.000 F

B. Werken die betrekking hebben op de woonruimte

1. installatie badkamer	20.000 F

2. Verbetering kookruimte	20.000 F
3. Verbetering WC of installatie ervan	10.000 F
4. Centrale verwarming	50.000 F

Het maximumbedrag van de premie beloopt 120.000 F per gebouw.

De premie mag, voor een type van werken, 50 % van de kostprijs (inclusief B.T.W.) van de uitgevoerde werken niet overschrijden.

De premie wordt niet toegekend voor werken waarvan de prijs per type lager ligt dan 20.000 F (inclusief B.T.W.).

Opmerkingen

De werken kunnen niet aangevat worden voor het ontvangen van het door de Minister ondertekende type-contract, dat de premie toekent. De werken dienen uitgevoerd en aangerekend binnen het jaar dat volgt op de betekening van de toekenningsbelofte.

Op het einde der werken dient een factuur, medeondertekend door premieaanvrager en aannemer, onder aangetekende omslag geadresseerd te worden aan het Bestuur van het Brussels Gewest.

3. Subsidie voor het reinigen van gevels

De eigenaars of huurders, wat deze laatste betreft met toestemming van de eigenaar, kunnen een subsidie krijgen om over te gaan tot het reinigen van de gevel van hun woning.

Onder **reinen** dient verstaan : het in de oorspronkelijke staat van netheid brengen door procédés van reiniging en van aanbrengen van verf op de gevels.

De onderhouds- en herstellingswerken zijn uitgesloten. Daarentegen wordt, het voorbereiden van het werk, onder andere het plaatsen van stellingen en/of het aanbrengen van een beschermings-procédé, in aanmerking genomen. Er zijn geen inkomensvoorwaarden.

De aanvraag dient ingediend bij het Ministerie van het Brussels Gewest — Dienst voor de Huisvesting, Subsidies RG. Koninklijke straat 2-4-6, 1000 Brussel.

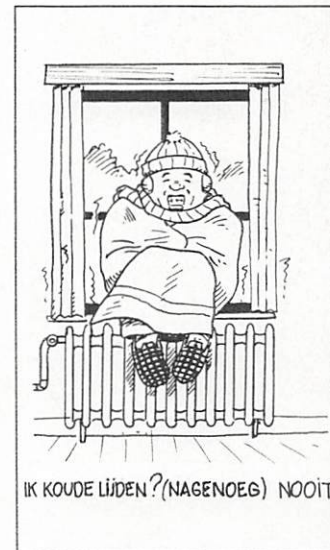
De nodige formulieren zijn verkrijgbaar op hetzelfde adres. De subsidie is gelijk aan 40 % van het bedrag van de gedane kosten, exclusief B.T.W.

FISCALE AFTREK, VOOR- ZIEN VOOR ALLE BELGEN

De personen die uitgaven gedaan hebben met het oog op de totale of gedeeltelijke hernieuwing van een woning, kunnen, in zekere mate, uitgaven aftrekken van hun netto belastbaar inkomen.

Voorwaarden

1. Worden in aanmerking genomen, de uitgaven voor 1984 en 1985.
2. De uitgaven dienen minstens 100.000 F, inclusief B.T.W., te bedragen, per woning en per jaar.
3. De eerste bezetting van bedoelde woning dient van voor 1960 te dateren.

4. De uitgaven dienen betrekking te hebben op een onroerend werk ; d.w.z. elk werk met betrekking tot een woning (vb. bouw, herstelling, inrichting, enz. van een woning) of tot een handeling die tegelijkertijd de levering en de vaste inbouw in een woning inhoudt (vb. installatie van de centrale verwarming, sanitair, electriciteit, keukenuitrusting, rolluiken, muur- of vloerbekledingen).
5. De werken dienen uitgevoerd te worden door een als aannemer geregistreerd persoon.

Bedrag van de aftrek

20 % van het bedrag der uitgaven, inclusief B.T.W., met een maximum van 100.000 F voor beide aanslagjaren 1985-1986 (inkomens 1984-1985).

Verplichte formaliteiten

Voor de toepassing van de aftrekken, dient bij de belastingaangifte gevoegd te worden :

- de door de aanvrager conform verklaarde werkfacturen (de facturen dienen de toestand op te geven van de betrokken woning) ;
- het bewijs van betaling van de facturen.

Tweemaandelijks tijdschrift voor het personeel van de N.M.V.B.

Redactie : Wetenschapsstraat 14 - 1040 Brussel.

Telefoon : (02) 230.03.30 - Toestel : 335 — P.R. 000-0003227-26.

*Verantwoordelijke uitgever : R. Keygnaert, Wetenschapsstraat 14 -
1040 Brussel*

Druk. Grafisch Bedrijf Schoonbaert - Brugge 2.

*Lid van de Belgische vereniging voor de bedrijfs-
pers - V.Z.W.*